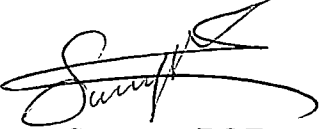




TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Alparslan BAYRAKTAR** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.


Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

Basına yansıyan bilgilere göre Kardemir Çelik tarafından Muş'un Bulanık ilçesinde 9,5 MW, Van'ın Özalp ilçesine bağlı Dibekli bölgesinde ise 23,5 MW kapasiteli iki ayrı güneş enerjisi santrali (GES) kurulması planlanmaktadır. Toplam 33 MW kapasiteli projeler için Çin Halk Cumhuriyeti'nin devlet kredi sigorta kuruluşu SİNOSURE tarafından 18 milyon 275 bin dolarlık yatırımın finansmanına yönelik kredi kullanım onayı verildiği ve santrallerde üretilen elektriğin şirketin enerji ihtiyacının bir bölümünü karşılamak amacıyla kullanılacağı belirtilmektedir.

Yenilenebilir enerji yatırımlarının ekolojik niteliği, yalnızca fosil yakıtlar yerine güneş veya rüzgâr enerjisinin kullanılmasına indirgenemez. Enerjinin nasıl, nerede, kimin için ve hangi toplumsal maliyetlerle üretildiği de belirleyicidir. İklim kriziyle mücadele gerekçesiyle gerçekleştirilen yatırımların toprağı, meraları ve ortak yaşam alanlarını sermaye birikiminin yeni sahalarına dönüştürmesi, ekolojik dönüşümün temel ilkeleriyle çelişmektedir. Fosil yakıtlardan uzaklaşma hedefi, doğanın farklı biçimlerde metalaştırılmasının gerekçesi haline getirilemez.

Muş ve Van'da tarım ve hayvancılık, kırsal yaşamın ekonomik olduğu kadar toplumsal ve kültürel temelini de oluşturmaktadır. Bu coğrafyada toprak ve meralar yalnızca ekonomik üretim alanları değil, kuşaklar boyunca sürdürülen yaşam biçimlerinin ve ortak kullanım ilişkilerinin parçasıdır. Bu nedenle enerji yatırımlarının arazi kullanımını değiştirme, kırsal üretimi daraltma ve halkın yaşam alanları üzerindeki tasarrufunu sınırlandırma ihtimali, yalnızca teknik izin süreçleriyle değerlendirilemez.

Bölgenin doğal varlıklarının özel bir şirketin enerji maliyetlerini azaltmak üzere kullanılması, yatırımın kamu yararının nasıl tanımlandığı sorusunu da gündeme getirmektedir. Yerel halkın enerjiye erişim koşullarında, ekonomik yaşamında ve karar alma süreçlerindeki konumunda herhangi bir iyileşme öngörülmeden gerçekleştirilen yatırımların toplumsal faydası tartışmalıdır. Enerji politikalarının ekolojik adalet temelinde şekillenmesi, yerel toplulukların yaşam alanları üzerinde söz ve karar sahibi olmasını, ortak varlıkların korunmasını ve ekonomik yararın toplumsallaştırılmasını gerektirmektedir.

Söz konusu projelerin hangi arazilerde gerçekleştirileceği, ekosistem üzerindeki etkileri, mülkiyet ve tahsis süreçleri ile bölge halkının karar mekanizmalarına katılımına ilişkin bilgilerin kamuoyuna açıklanması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Muş'un Bulanık ilçesi ile Van'ın Özalp ilçesine bağlı Dibekli bölgesinde planlanan GES projelerinin kesin konumları, ada ve parsel bilgileri ile kaplayacakları toplam alan kaç hektardır? Bu alanların ne kadarı tarım arazisi, mera, hazine arazisi veya özel mülkiyet kapsamındadır?
2. Projeler için tarım dışı kullanım izni, mera tahsis amacı değişikliği veya başka bir arazi kullanım kararı verilmiş midir? Verilmişse bu kararların hukuki dayanakları nelerdir?
3. Projelerin ÇED süreçleri hangi aşamada? Toprak bütünlüğü, biyolojik çeşitlilik, hayvancılık faaliyetleri, su varlıkları ve bölgenin ekolojik dengesi üzerindeki olası etkilerine ilişkin hangi bilimsel değerlendirmeler yapılmıştır?
4. Projeler kapsamında kamulaştırma, acele kamulaştırma, irtifak hakkı tesisi veya arazi kullanım hakkı devri öngörülmekte midir? Bu işlemlerden etkilenecek hak sahiplerinin ve ortak kullanım alanlarının korunmasına yönelik hangi güvenceler bulunmaktadır?
5. Projelerin planlama süreçlerinde yerel halkın, ilgili belediyelerin, muhtarlıkların, meslek örgütlerinin ve ekoloji örgütlerinin görüşleri alınmış mıdır? Yöre halkının projelere itiraz etmesini ve karar süreçlerine etkili biçimde katılmasını sağlayan mekanizmalar nelerdir?
6. GES projeleri için öncelikle çatı, sanayi tesisi, mevcut yapılaşmış alanlar ve tarımsal üretime elverişsiz arazilerin değerlendirilmesine yönelik alternatif yer seçimi çalışmaları yapılmış mıdır? Yapılmamışsa gerekçesi nedir?
7. Şirketin kendi elektrik ihtiyacını karşılamak amacıyla gerçekleştireceği bu yatırımlar için kamu arazisi tahsisi, vergi muafiyeti, yatırım teşviki veya başka bir kamu desteği sağlanmış mıdır? Sağlanmışsa bunların toplam ekonomik değeri nedir?
8. Söz konusu projelerden elde edilecek enerjinin ve ekonomik kazancın bölge halkına doğrudan katkı sağlamasına yönelik herhangi bir yükümlülük belirlenmiş midir? Bölgedeki yerleşimlerin enerjiye erişim koşullarını iyileştirecek bir düzenleme öngörülmekte midir?